

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เข้ามามีความสำคัญเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนเราในแทบทุกด้าน ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตายจากโลกนี้ไป และเทคโนโลยีสารสนเทศยังเข้าไปมีบทบาทในองค์กร โดยองค์กรส่วนใหญ่ได้นำ IT เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ นับไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกิจ การออกแบบผลิตภัณฑ์ในบริษัทอุตสาหกรรม การให้บริการด้านการท่องเที่ยว การรักษาพยาบาล การศึกษาค้นคว้า ฯลฯ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทุกวันนี้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กก็ตาม ล้วนจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ทางด้าน IT กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าหากใครไม่สนใจที่จะนำ IT มาใช้งานก็จะกลายเป็นองค์กรที่ล้าหลังและไม่สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ (ประสิทธิ์ ทิมพุมิ และครรชิต มาลัยวงศ์ 2549 : 11) [1] การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน นั้น มีความต้องการใช้สารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อสนองความต้องการเพื่อศึกษาเรียนรู้ เพื่อการประกอบอาชีพและการปฏิบัติงาน ฯลฯ อันนำไปสู่การพัฒนา และสร้างสรรค์สังคมให้เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้สารสนเทศยังเป็นปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมด้วย (ดวงเนตร เบี้ยวไข่มุก 2536 : 29) [2] เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สถาบันการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียน การสอน ตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อมัลติมีเดียสมัยใหม่ ทำให้การศึกษากลายเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่ายสำหรับทุกคน เป็นโลกที่เต็มไปด้วยเสรีภาพแห่งการเรียนรู้ ที่คนสามารถเรียนรู้ได้จากทุกที่และทุกเวลา ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนไปสู่ยุค Net Gen ที่ต้องการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการสื่อสารแบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยุคที่ 2 ทำให้มีผลต่อการให้บริการการศึกษาขอสถาบันการศึกษาไทยและผู้สอนที่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและเทคนิคและวิธีการไปตามยุคสมัย ดังนั้น การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ได้ง่ายและเต็มไปด้วยเสรีภาพแห่งการเรียนรู้ ที่สามารถเรียนรู้ได้จากทุกที่ และทุกเวลา เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง (เอี่ยมเดือน ถิ่นปัญญา 2546 : 40) [3]

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในยุคปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้กำหนดกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทยขึ้น โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในกลยุทธ์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา (e-Education) ไว้ว่า “ประชาชนคนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตการพัฒนาอาชีพคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม โดยได้รับบริการที่ทั่วถึงและเท่าเทียม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

นำไปสู่การสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้” ซึ่งนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารนโยบายและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสาระทางการศึกษาและสร้างความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สาระการศึกษาเพื่อการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

จากรายงานวิจัยเรื่อง การกำหนดแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานของรัฐ : พบว่า รัฐให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น แต่ยังมีการลงทุนด้านนี้น้อยมาก ยังขาดบุคลากร และขาดการประเมินคุณภาพงานที่ได้ลงทุนไปรัฐจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาความขาดแคลนดังกล่าว โดยเร่งพัฒนาผู้บริหารด้านไอที เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ที่จะสนับสนุนให้มีการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้หน่วยงาน ให้มีการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาให้เหมาะสม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 67 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสม กับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 19) [4]

นอกจากนั้นรัฐยังมีนโยบายให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการและการบริการในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ รวมไปถึงการพัฒนาการศึกษาทางด้านต่าง ๆ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้มากขึ้น การพัฒนาการศึกษาได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอน การจัดการบริหารงาน ฯลฯ เทคโนโลยีสารสนเทศล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมากจนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาทางการศึกษา เพื่อความทันสมัย ความสะดวกและรวดเร็วในการพัฒนาระบบการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สอน จนรวมไปถึงการก้าวหน้าของการพัฒนาประเทศอีกด้วย

โรงเรียนราชบุรีเป็น โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวิสัยทัศน์เป็น โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพมาตรฐาน และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ และความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ของผู้เรียนให้

สามารถสนองความต้องการของสังคมโดยรวม โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อต้องการทราบว่านักเรียน/นักศึกษา มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆมาใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร รวมถึงเพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางให้โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายระดับอาชีวศึกษา ในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายระดับอาชีวศึกษา ในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายระดับอาชีวศึกษา ในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ

1.3.2 ทำให้สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นข้อมูลการศึกษาและสามารถเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาได้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ จำนวน 765 คน จำแนกเป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 549 คน นักศึกษาชาย 216 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกมาจากประชากรของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ จำนวน 263 คน จำแนกเป็นนักศึกษาหญิง 188 คน นักศึกษาชาย 75 คน

1.5 วิธีดำเนินการ

1.5.1 เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือในการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

1.5.2 สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1.5.2.1 ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลทั่วไปในแต่ละตัวแปรที่ศึกษา ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.5.2.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างนักศึกษาหญิงและนักศึกษชาย วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ t-test (Independent Samples)

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษานี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาหญิงและนักศึกษชายระดับอาชีวศึกษา ในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจภายใต้ขอบเขตการเลือกประชากร คือนักศึกษาหญิงและนักศึกษชายระดับอาชีวศึกษาในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ ที่ศึกษาอยู่ในปัจจุบันในด้านการศึกษา ด้านวัตถุประสงค์การใช้งาน และด้านความบันเทิงส่วนบุคคล

1.7 สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการศึกษา ด้านวัตถุประสงค์การใช้งาน และด้านความบันเทิงส่วนบุคคลแตกต่างกัน

1.8 นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1.8.1 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การแสดงออกถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ ในด้านการศึกษา ด้านวัตถุประสงค์การใช้งาน และด้านความบันเทิงส่วนบุคคล

1.8.2 นักศึกษา หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

1.8.3 ระดับอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียน ปวช. สาขาคอมพิวเตอร์ สาขาการบัญชี และสาขาการขาย นักศึกษา ปวส. สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาการบัญชี และสาขาการตลาด

1.8.4 การสืบค้นข้อมูลเพื่อความบันเทิงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง การสืบค้นสิ่งทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การอ่าน การชมวิดีโอสาร ข่าวบันเทิง การ์ตูน โปรแกรมภาพยนตร์ เป็นต้น

1.8.5 การสืบค้นข้อมูลนันทนาการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง การสืบค้นการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น ศิลปหัตถกรรม การอ่านเขียน กิจกรรมอาสาสมัคร ศิลปวัฒนธรรม งานอดิเรก กีฬา การละคร เป็นต้น